

*Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Національний фармацевтичний університет
Кафедра менеджменту, маркетингу та
забезпечення якості у фармації*

МАТЕРІАЛИ

**XII науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю
«МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У СКЛАДІ
СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ, НАУКИ, ОСВІТИ,
ПРАКТИКИ»
(19 березня 2026 р.)**

MATERIALS

**of XII scientific and practical internet-conference
with international participation
«MANAGEMENT AND MARKETING IN THE MODERN
ECONOMY, SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE»
(19 March 2026)**

Харків

2026

**ОБҐРУНТУВАННЯ СТВОРЕННЯ КОМБІНОВАНОГО
ФІТОПРЕПАРАТУ НА ОСНОВІ ЕКСТРАКТУ ЕРВИ ШЕРСТИСТОЇ ДЛЯ
ЛІКУВАННЯ СЕЧОКАМ'ЯНОЇ ХВОРОБИ:**

АНАЛІЗ РИНКУ ЛЗ УКРАЇНИ

Веретільник О.О., Буряк М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

veretilnykoleg@ukr.net

Вступ. Сечокам'яна хвороба є одним із найпоширеніших урологічних захворювань, що характеризується утворенням конкрементів у нирках та сечовивідних шляхах. За даними клінічних та епідеміологічних досліджень, поширеність даної патології має тенденцію до зростання, що зумовлює необхідність удосконалення підходів до фармакотерапії та розширення асортименту ефективних лікарських засобів (ЛЗ). У структурі сучасної фармакотерапії сечокам'яної хвороби значну роль відіграють ЛЗ рослинного походження. Фітопрепарати характеризуються комплексною фармакологічною дією, відносно низьким рівнем токсичності та можливістю тривалого застосування, що є важливим при хронічному перебігу захворювання.

Останніми роками спостерігається зростання попиту на фітотерапевтичні лікарські засоби на фармацевтичному ринку України. Це пов'язано як із підвищенням зацікавленості пацієнтів у природних методах лікування, так і з розвитком вітчизняної фармацевтичної промисловості. Водночас аналіз асортименту препаратів для лікування урологічних захворювань свідчить про обмежену кількість комбінованих фітопрепаратів із доведеною ефективністю.

Перспективним напрямом створення нових ЛЗ є використання біологічно активних компонентів лікарських рослин, які проявляють діуретичну, протизапальну та нефропротекторну активність. Такою рослиною є Ерва шерстиста, що використовується для лікування захворювань сечовидільної системи.

Мета роботи. Метою даного дослідження є обґрунтування доцільності створення комбінованого фітопрепарату на основі густого екстракту ерви шерстистої у формі орального розчину з урахуванням сучасного стану

фармацевтичного ринку України.

Результати. Для обґрунтування перспективності створення комбінованого фітопрепарату на основі ерви шерстистої було проведено аналіз складу сучасних лікарських засобів, що застосовуються для розчинення сечових конкрементів та належать до фармакологічної підгрупи G04B C. Основна увага приділялась виявленню найбільш поширених рослинних компонентів, їх фармакологічної активності, а також ролі допоміжних речовин у формуванні терапевтичного ефекту. Особливо досліджувалась частота застосування окремих лікарських рослин у комбінованих фітопрепаратах, тенденції використання багатокомпонентних композицій та їх взаємодія з органічними кислотами і солями для забезпечення ефективного розчинення уратних та оксалатних каменів.

Таблиця 1

Результати маркетингового аналізу зареєстрованих в Україні лікарських засобів для лікування сечокам'яної хвороби

Основна діюча речовина (МНН), %	Лікарська форма, %	Країна виробник, %	Основна фармако-терапевтична дія
% від загальної якості зареєстрованих			
G04B Засоби, що застосовуються в урології			
G04B C Засоби, що застосовуються для розчинення сечових конкрементів (12 найменувань)			
Polygoni avicularis herba (11%) Agropyron repens (L.) (5%) Allium cepa L. (5%) Betula pendula (5%) Trigonella foenum (5%) Petroselinum sativum (5%) Solidago virgaurea (5%) Equisetum arvense (11%) Levisticum officinale (5%) Polygonum aviculare L. (11%) Hypericum perforatum (5%) Кислота лимонна безводна, тринатрію цитрат безводний, калію гідрокарбонат (5%) Didymocarpus pedicellata (2%) Saxifraga ligulata (2%) Rubia cordifolia (2%) Cyperus scariosus (2%) Achyranthes aspera (2%) Onosma bracteatum (2%) Ernonia cinerea (2%)	Таблетки (33%) Трава (33%) Паста для приготування суспензії (8%) Капсули (25%)	Україна (67%) Польща (8%) Німеччина (8%) Індія (17%)	Протизапальна, сечогінна, спазмолітична, антимікробна

Ocimum basilicum (2%)			
Tribulus terrestris (2%)			
Mimosa pudicaolichos biflorus (2%)			
Pavonia odorata (2%)			

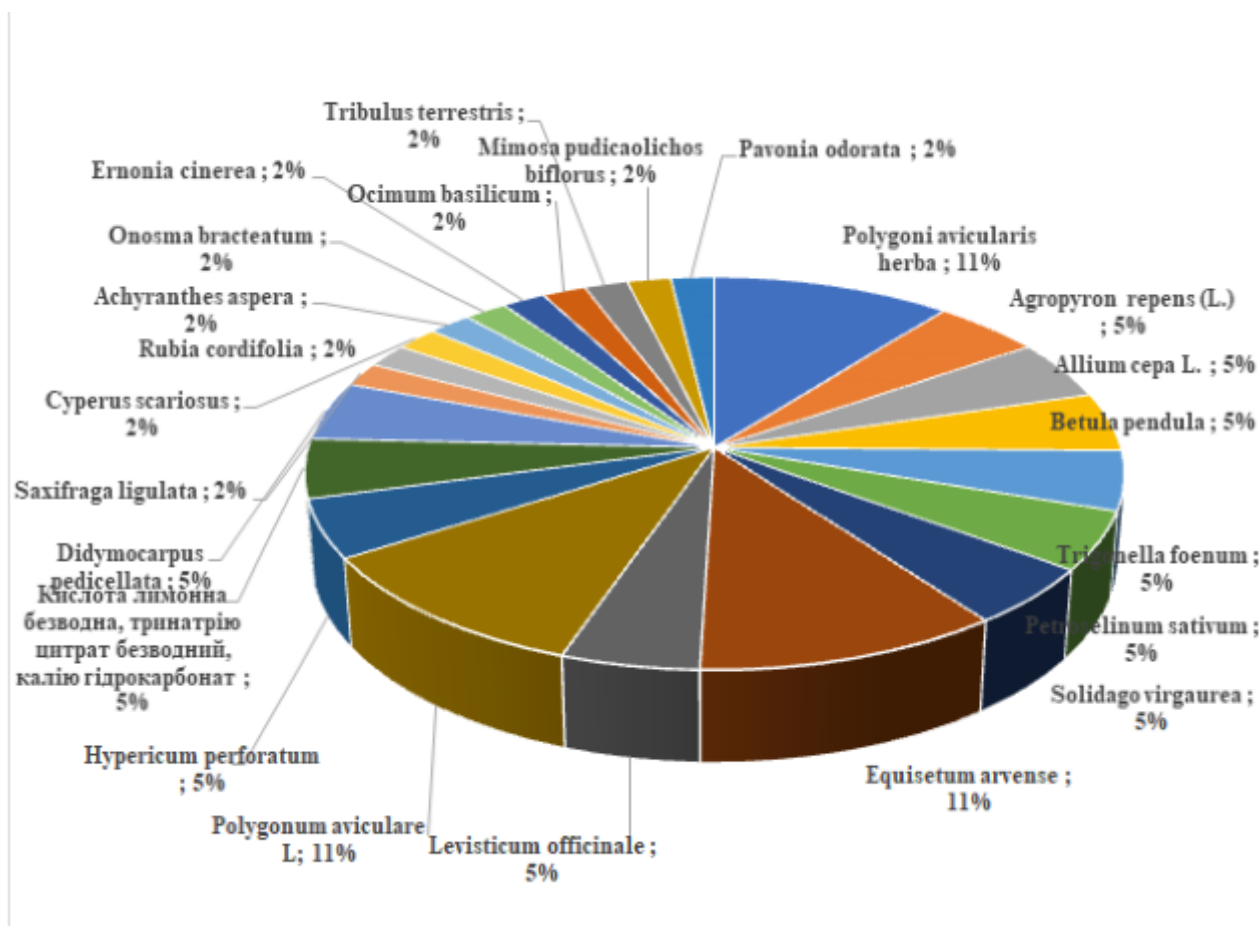

Рис. Розподіл ЛЗ серед категорії G04B C «Засоби, що застосовуються для розчинення сечових конкрементів»

Фармакологічна підгрупа **G04B C** об'єднує лікарські засоби, що застосовуються для розчинення сечових конкрементів і характеризуються переважно багатокомпонентним складом рослинного походження. До їх складу входять екстракти лікарських рослин, зокрема *Polygoni avicularis herba*, *Equisetum arvense*, *Betula pendula*, *Solidago virgaurea*, *Levisticum officinale*, *Hypericum perforatum*, *Petroselinum sativum* та інші фітокомпоненти, які проявляють діуретичну, протизапальну, спазмолітичну та літолітичну активність. Доповнюють склад таких препаратів органічні кислоти та їх солі,

зокрема цитрати натрію і калію, а також лимонна кислота, які сприяють підлужненню сечі та створюють умови для розчинення уратних і оксалатних конкрементів. Наявність додаткових рослинних компонентів, таких як *Didymocarpus pedicellata*, *Saxifraga ligulata*, *Rubia cordifolia* та ін., посилює нефропротекторну, антиоксидантну та антисептичну дію препаратів. Завдяки такому багатокомпонентному складу лікарські засоби цієї фармакологічної групи забезпечують комплексний вплив на основні патогенетичні механізми нефролітіазу, сприяючи підвищенню діурезу, зменшенню запальних процесів, полегшенню виведення дрібних конкрементів та профілактиці їх повторного утворення.

Розробка комбінованого фітопрепарату на основі екстракту ерви шерстистої у формі орального розчину є також економічно та комерційно доцільною. На фармацевтичному ринку України існує дефіцит вітчизняних препаратів із доведеною ефективністю для лікування сечокам'яної хвороби, при цьому частина доступних засобів є імпортованою або обмеженою за асортиментом. Впровадження нового комбінованого фітопрепарату дозволить не лише задовольнити зростаючий попит на лікарські засоби рослинного походження, але й забезпечити конкурентні переваги за рахунок поєднання доказової терапевтичної ефективності, високої біодоступності та зручної лікарської форми. Крім того, новий препарат може зайняти нішу серед рідких комбінованих фітозасобів, підвищуючи доступність ефективної терапії для пацієнтів різних вікових груп і сприяючи розвитку вітчизняної фармацевтичної галузі.

Висновки. Сечокам'яна хвороба є поширеним захворюванням сечовидільної системи, що потребує удосконалення підходів до фармакотерапії. В умовах сучасного фармацевтичного ринку України зростає попит на лікарські засоби рослинного походження, які характеризуються комплексною фармакологічною дією та можливістю тривалого застосування. Перспективним напрямом розвитку фітотерапевтичних препаратів є використання біологічно активних компонентів лікарських рослин, зокрема Ерва шерстиста, що

проявляє виражені діуретичні, протизапальні та нефропротекторні властивості. З огляду на фармакологічні характеристики цієї рослини, а також сучасні тенденції розвитку фармацевтичної технології та ринку лікарських засобів, створення комбінованого фітопрепарату на основі густого екстракту ерви шерстистої у формі орального розчину є науково обґрунтованим і перспективним напрямом розширення асортименту вітчизняних лікарських засобів для лікування сечокам'яної хвороби.

Перелік використаних джерел інформації

1. Sahu M., Gupta P. Phytopharmacological overview of *Aerva lanata*: A review. *Int. J. Pharm. Sci. Res.*, 2022; 13(4): 1587–1596.
2. Гуменюк Н.І., Серeda І.Д. Рослинні діуретики в сучасній фармації: огляд. *Фармацевтичний часопис*, 2021; 2: 45–52.
3. Державний реєстр лікарських засобів України. – Режим доступу: <https://www.drlz.com.ua>
4. Compendium. Лікарські засоби та дієтичні добавки. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua>
5. Наказ МОЗ України від 08.08.2022 № 1422 "Про затвердження суттєвих поправок до протоколів клінічних випробувань".
6. **Європейська асоціація урологів.** *EAU Guidelines on Urolithiasis: 2024 Edition* [Електронний ресурс] / European Association of Urology. – Arnhem, The Netherlands: EAU Guidelines Office, 2024. – 160 с. – Режим доступу: <https://uroweb.org/guidelines/urolithiasis>
7. Державна фармакопея України. – Харків: ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2023.
8. Бобрик М. І., Літвін О. В. Фітотерапевтичні засоби у лікуванні нефролітіазу // *Фармацевтичний журнал*. – 2022. – № 3. – С. 15–22.
9. ЕМА. Reflection paper on the use of herbal medicinal products in the European Union. – London: European Medicines Agency, 2020.